

Repolainen 98

Jäsentiedote 1/2022

Repolainen

Repola-seura ry:n jäsenlehti

Numero 98, 1/2022, maaliskuu

Numeron 99 aineisto lähetettävä päätoimittajalle 1.5.2022 mennessä

Päätoimittaja

Lea Tserni-Puittinen

leatserni@gmail.com

puh. 050 520 4121

Kylänlahdentie 24, 81810 Jamali

Toimituskunta

Repola-seuran hallitus

Repola-seura ry

Hallituksen ja toimihenkilöiden yhteystiedot ovat takakannen etusivulla.

Seuran nettisivut ovat osoitteessa www.repolaseura.net, josta löytyy myös vanhoja Repolaisen numeroita.

Jäsenhakemukset ja osoitteenmuutokset

Jäsensihteeri Päivi Kiiskinen, Kiehisukuja 3, 80140 Joensuu,

gsm 050 511 6580, paivi.kiiskinen1@gmail.com

Vuosijäsenmaksu 25 e, ainaisjäsenmaksu 200 e, kannatusjäsenmaksu 100 e, perheenjäsenmaksu puolisoista ja alle 15-vuotiaasta lapsesta 0 e. Vuosijäsenmaksu maksetaan toukokuussa Repolaisessa oleva viitenumero mainiten.

Seuran pankkitili: Op Polvijärvi, FI05 5354 0420 0466 26.

Painopaikka: Kirjapaino PR-Offset, Joensuu

Kansikuva: Rauni Hietanen on lieksalainen fillarimummo, joka viime syksynä ajeli polkupyörällä Lieksasta Espanjan aurinkorannikolle. Raunin sukujuuret ovat Rukajärvellä. Tässä välitappina Lyypekki (kuva Arja Simonen)

Puheenjohtajalta

Usko, toivo, luottamus

Alkanut vuosi koettelee kaikkien kansalaisten perusarvoja, joihin elämä on vuosisatojen aikana tukeutunut. Jo tunnetun historian aikana on ihmiskuntaa ravisuttanut kolme suurta katastrofitekijää: kulkutaudit, sodat ja luonnonkatastrofit. Kaikki nämä ovat - yhdessä tai erikseen - kokemuksia, joiden ei toivoisi tapahtuvan ainakaan lähialueilla.

Maa-ilmastonlaajuinen koronapandemia on jatkunut jo yli kaksi vuotta. Vaikea ja helposti leviävä kulkutauti on vienyt monilta läheisiä ja vaikuttanut vielä useamman terveyteen ja työkykyyn pitkiäkin aikoja. Vaikka jokapäiväiseen elämään vaikuttavia rajoituksia on helpotettu, ei tauti ole kuitenkaan selätetty ja näyttää vahvasti siltä, että siitä on tullut ”uusi normaali”, jonka kanssa on opittava elämään. Uskoa ja toivoa on tarvittu ja tarvitaan.

Luottamusta on taas testattu päättäjien toimissa selvittää vaikeita asioita sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Yhdessä sovitusta pitäisi pitää kiinni, ja jos tulee erimielisyyttä sovitusta, pitäisi ne selvittää neuvotteluin eikä tarttua aseisiin. Historiallinen totuus on edelleen, että sodan ensimmäinen ja suurin uhri on totuus. Siksi luottamuksen säilyttäminen on tärkeää – kerran menetetty luottamus on vaikea saavuttaa takaisin. Uskoa, toivoa ja luottamusta tässäkin tarvitaan.

Luonnonkatastrofit ovat onneksi Pohjois-Euroopassa harvinaisia. Täällä ei ole maanjäristyksiä, tulivuorenpurkauksia eikä hirmumyrskyjä. Ainoa suurempi luontoilmiö on aika ajoin toistuvat tulvat. Tämä talvi on lähes koko maassa runsasluminen ja antaa odottaa suuria vesimääriä lumien sulaessa. Ihmisen vaikutus, rakentamalla luontoa mieleisikseen, on myös lisäämässä luonnonilmiöitä meilläkin. Suomessa on pidetty hyvää huolta ilmastosta puhtaudesta, mutta kuinka meillä vaikuttaa uutiskuvissakin näkyvät valtavat savupatsaat muualla maailmassa. Maan alta otettavat kaasut, öljy ja mineraalit eivät uusiudu ja tulevat aiheuttamaan tulevaisuudessa maankuoren liikahteluja. Siksi meidän on varauduttava kaikkiin muutoksiin. Uskoa, toivoa ja luottamusta tarvitaan.

Repola-seuran on myös varauduttava muutoksiin. Taloudellisesti olemme vielä melko vahva, mutta jäsenistön ikääntyminen on uhkatekijä. Meidän on tunnettava historiaa ja juuriamme, jotta voisimme ymmärtää tämän päivän tapahtumia. Rajakarjalainen kansa on vuosisatojen ajan tottunut elämään ja selviämään vaikeuksista, uskoen, toivoen ja luottaen. Tavallisten ihmisten tapaamiset ovat edelleen tärkeitä, siksi jäsenet suurin joukoin mukaan toimintaan!

Ville Pönttönen

Kyöttisten rooli Repolan historiassa – osa 1: Nikolai Kyöttinen

Repola-seuran hallituksen jäsen Jyrki Kyöttinen kuuluu Repolan historian kannalta näkyvään Kyöttisten sukuun. Olimme Jyrkin kanssa hyviä opiskelukavereita Oulun yliopiston prosessitekniikan osastolla 70-luvulla. Viime viikolla selvisi, että olemme myös sukulaisia: minun äidinpuoleisen esi-isäni Moisei Anikeinpojan sisar on kuuluisan velhon Simana Alekseinpojan äiti Jelena Anikeintytär. Simanan poika oli runonlaulaja ja repolalainen suurtilallinen, runonlaulaja Konoï Kyöttinen. Tämän toinen eloonjäänyt poika oli Jyrkin isoisä Nikolai Kyöttinen.

Nikolailla oli veljensä Pekan kanssa tärkeä rooli Repola-Porajärven pyrkimyksissä liittyä osaksi Suomea. Toisin kuin veljensä Pekka, joka oli strategi ja diplomaatti, Nikolai oli tsaarin armeijan entisenä soturina paremminkin toimeenpaneva aktiivisti, sotilas ja taktikko.

Nikolai syntyi vuonna 1892 Repolan Omelian kylässä Domnan ja Konoin perheeseen. Nikolai muutti Suomeen 14-vuotiaana heti kansakoulun käytyään, mutta palasi takaisin Repolaan 21-vuotiaana suorittamaan asevelvollisuuttaan tsaarin armeijassa. Hänen ensimmäinen avioliittonsa solmittiin vuonna 1914 esiäitini Nastin (Nadesza) sisaren (?) Fedosia Feodorintytär Moisseisen kanssa. Tästä avioliitosta ei syntynyt lapsia. Vuodet 1915-1917 Nikolai vietti tsaarin armeijassa rintamalla ensimmäisen maailmansodan melskeissä. Venäjän vallankumouksen jälkeen

Nikolai palasi Repolaan palvellakseen Repolan kunnanvaltuustossa ja kunnanhallituksessa sekä muissa luottamustehtävissä vuosina 1917-1920. Näistä voi mainita suojeluskunnan kasvatus-, kanslia- ja talouspäällikön sekä suojeluskunnan harjoituspäällikön tehtävät sekä jopa Repolan piirin vt. nimismiehen tehtävän Bobi Sivenin ollessa matkoilla 8.10.1920 alkaen.

Nikolai oli myös vuonna 1920 Repolan kunnan itsehallintotoimikunnan yksi 12 jäsenestä, vanhemman veljensä Pekan toimiessa toimikunnan puheenjohtajana. Tämän toimikunnan tehtävänä oli hoitaa valtiovallan tehtäviä, sillä kansalaiskokous oli aiemmin vuonna 1918 tehnyt päätöksen erota Venäjästä. Suomen suojelus olisi päätynyt Tarton sopimuksen mukaan 15.2.1921.

Nikolai erosi Fedosiasta vuonna 1920 ja asui aluksi ns. susiparina

Anastasia Jefimovin kanssa. Nasti toimi Omelian kylän kiertokoulun opettajana. Avioliitto solmittiin v. 1924. Heille syntyi Oili-tytär vuonna 1921. Vauvana kuollut poika Johannes lieene syntynyt ennen häntä. Sisar Oili asettui Lieksaan ja eli siellä taksiyrittäjänä toimineen miehensä Kauko Niemisen kanssa.

Nikolailla oli merkittävä rooli Repola-Porajärven Suomeen liittymispyrkimyksissä valtuuskunnan jäsenenä ja asian viestinviejänä. Tarton rauhassa toimittiin kuitenkin

rauhanvaltuuskunnan puheenjohtajan Juho Kusti Paasikiven johdolla toisin reaali politiikan vaatimuksista johtuen. Repola-Porajärvi jäivät Venäjän bolshevikki-hallituksen hallintaan. Tämä käynnisti verityöt ja pakolaisaallon, jotka ovat Suomen ainutlaatuista historiaa.

Nikolain perhe yhdistyi Suojärvellä vuonna 1922, jonka jälkeen perheeseen syntyivät Leo vuonna 1925 (Jyrkin isä), Paula vuonna 1928 sekä Juhani vuonna 1932. Ni-

kolai toimi kauppa-alalla ensin ilman omaa kauppaa ja lopulta itse kauppiaana.

Talvi- ja jatkosodan aikaan Nikolai toimi sodassa erilaisissa hallintotehtävissä. Periaatteen ihmisenä Nikolai ei koskaan hakenut Suomen kansalaisuutta vaan toimi muukalaispassilla. Nikolai oli isänmaallinen lapsirakas urheiluhullu. Hänellä oli ilmiömäinen numeromuisti ja päässä laskutaito. Herkkyyttä löytyi myös runoiluharrastuksen kautta. Nikolai muistetaan hartaana ortodoksina, joka kuoli aivo-verenvuotoon v. 1965.

(Lähteet: Eeva Kyöttisen arkisto ja kirja Aunuksen Repola, 2001)

Nikolai ja Anastasia Kyöttinen (kuva Repolaisen numerosta 3/2006)

Jorma Turunen, TkT, Repola-seuran hallituksen jäsen

Antikaisenkadulla ja Antikaisen ladulla

Moni teistä on kulkenut Petroskoissa, Repolassa ja monessa muussakin Karjalan kylässä ja kaupungissa Antikaisenkatua pitkin. Karjalassa on myös hiihdetty pitkän matkan hiihtokisoja "Antikaisen latu" -nuorisotapahtuman puitteissa. Erityisen suosittuja nämä hiihdot olivat 1960-80 -luvulla. Punaupseeri Toivo Antikaisen saama sädekehä syntyi 100 vuoden takaisen Kiimasjärven retken myötä. Antikaisen johtama hiihtopataljoona teki 1000 kilometrin pituisen hiihtoretken taisteluineen, jonka seurauksena Itä-Karjalan kansanousu kääntyi tammikuussa 1922 Neuvosto-Venäjän voitoksi ja karjalaisten talonpoikien, metsäsissien ja suomalaisten vapaaehtoisjoukkojen tappioksi niin Repolassa kuin Vienassakin.

Suomalaiset vapaaehtoisjoukot tekivät vuosina 1918–1922 useita heimosodiksi kutsuttuja retkiä Itä-Karjalaan. Aika oli otollinen, sillä Venäjällä vallan kaapanneet bol-

shevikit kävivät samanaikaisesti ankaraa sisällissotaa. Heimosodista viimeinen käytiin Itä-Karjalassa talvella 1921–1922. Sotaa kutsuttiin Karjalan retkeksi tai kansannou-

Repolan koulumuseossa on esillä kuvia ja karttoja Kiimasjärven sotaretkestä (kuva Lea Tserni-Puittinen)

suksi, Itä-Karjalan kapinaksi tai metsäsissisodaksi. Neuvostotulkinnan mukaan kyseessä oli bandiittikapina. Tarton rauhan jälkeen kommunistisorron ja elintarvikepulan yltyessä olivat karjalaiset talonpojat ryhtyneet vastarintaan. Kansan nostattaminen taisteluun alkoi kesällä 1921. Kapinalliset talonpojat nimittivät itseään metsäsisseiksi ja tavoitteena oli Karjalan irrottaminen Neuvosto-Venäjästä. Metsäsissit saivat avuksi satoja vapaaehtoisia heimosotilaita Suomesta. Metsäsissien johdossa olivat Väinämöinen, Ilmarinen ja Oskari Borissoff. Ilmarisen eli Jalmari Takiksen johtaman Karjalan Metsäsissirykmentin esikunta oli Kiimasjärvellä. Kiimasjärven kansakoululle oli sijoitettu myös sairastupa vastaanottoineen.

Vuoden 1921 lopussa puna-armeija oli keskittänyt pitkin Karjalaan sotavoimaa. Metsäsissejä vastaan oli lähetetty yli 8000 miestä ja raskasta kalustoa. Hiihtotaidottomina kolonnat olivat kuitenkin juuttunut lumeen. Tässä tilanteessa kansankomissaari Lev Trotski oli käskennyt Pietarin kansainvälisen sotakoulun suomalaiset suorittamaan tehtävää. Toivo Antikaisen johtama osasto oli koottu koulun oppilaista ja punaupseereista, jotka olivat Suomen sisällissodan jälkeen Neuvosto-Venäjälle paenneita punakaartilaisia. Operaatio sai jälkikäteen nimen "Kiimasjärven retki"

ja sille lähti 136 miestä Maaselän asemalta 7. tammikuuta. Hiihtäjien taival eteni Maaselän ylitse Paateneen, Mäntyselän ja Pieningän kautta kohti rajaa. Tsolkasta suksikomppanian matka jatkui Repolaan, joka vallattiin 14. tammikuuta kylässä olleen Repolan Pataljoonan osaston perääntyessä Suomen puolelle. Seuraava etappi oli 60 kilometrin päässä Kiimasjärveltä sijaitseva Saarenpää. Kiimasjärvellä Antikaisen joukko valtasi nopealla hyökkäyksellä aamuvarhaisella 20.

"Tammikuussa 1922 tästä hiihti sotakoulun hiihto-osasto Toivo Antikaisen johdolla" lukee Repolaan menevän tien varressa Omelian risteyksessä olevassa muistomerkissä (kuva Lea Tserni-Puittinen)

Antikaisen ladun hiihtomerkki Repolan koulumuseossa (kuva Lea Tserni-Puittinen)

tammikuuta suomalaisen esikunnan ammus- ja muonavarastoiheen. Tärkein taistelutehtävä oli suoritettu. Matka jatkui mm. Kontokin, Vuonnisen ja Vuokkiniemen kautta Uhtualle ja päättyi Petroskoihin maaliskuun alussa. Pataljoona osallistui 18 taisteluun ja sai mainetta ja kunnia. Antikainen palkittiin Punaisen lipun kunniamerkillä ja ylennyksellä.

Kiimasjärven retkellä oli iso merkitys Karjalan kansannousun kukistumiseen ja Itä-Karjalan sukujen elämään. Alueen talonpoikia perheineen pakeni tässä viimeisessä aallossa suurin joukoin Suomeen. Heimoaатteen pelastamiseksi ja koettua tappiota lieventämään perustettiin Suomessa 100 vuotta sitten Akateeminen Karjalaseura.

Retki muistetaan Suomessa myös 1930-luvulla käydystä poliittisesta oikeudenkäynnistä, jossa Toivo Antikaista syytettiin retken aikana

surmansa saaneen suojeluskuntalaisen Antti Marjoniemen murhasta. Oikeudenkäynti herätti kansainvälistä huomiota ja käynnisti Suomessa laajan kuolemanrangaistuksen vastaisen ihmisoikeusliikkeen. Pitkän oikeusprosessin päätteeksi Antikainen tuomittiin elinkaudeksi kuritushuoneeseen kolmesta rikoksesta: viranomaisten erehdyttämisestä pidätyksen yhteydessä, valtionpetoksen valmistelusta ja vanhasta murhasta. Hän menetti myös kansalaisoikeutensa. Murhatuomio tuli Marjoniemen murhasta, jota Antikainen ei silti tehnyt itse, mutta johon hän antoi käskyn. Kiimasjärvellä vangiksi jääneitä valkoisia heimosotilaita kidutettiin ja metsäsissien suomalaiset vapaaehtoiset todistivat istunnossa Marjoniemen elävältä polttamisesta.

Antikaisen elämän vaiheet

Toivo Antikainen oli syntynyt 1898 Helsingistä Sörnäisten työläiskaupunginosassa. Isä Johan oli vanhan työväenliikkeen miehiä ja poikakin toimi aktiivisesti sosiaalidemokraattisessa nuorisoliikkeessä. Antikainen ei kapinatalvena 1918 ollut punakaartissa, mutta toimi paikallisessa työväenneuvostossa. Hän pakeni ennen kansalaissodan loppua Viipuriin ja edelleen Pietariin. Kullervo Mannerin ja Eino Rahjan seurassa hän liittyi bolshevikkipuolueeseen ja sittemmin Moskovassa

perustettuun Suomen Kommunistiseen Puolueeseen. Hän pääsi nuorten punakaartilaiden kanssa Pietarin sotakouluun ja hänet ylennettiin jo 1919 punaupseeriksi.

Ennen Kiimasjärven retkeä Antikainen oli osallistunut Karjalan rintaman taisteluihin, mm. Aunuksen valtaukseseen. Monien meriittien myötä Antikainen vapautui välillä rintamalta ja pääsi sotakoulun jatkokurssille. Kiimasjärven retken jälkeen hän nousi Suomen kommunistisen puolueen keskuskomitean ja puolueen poliittisen toimikunnan jäseneksi ja edelleen puolueen pääsihteeriksi johtamaan SKP:n maanalaista toimintaa vv.1924-1934. Hän teki useita vakoilu- ja värväysmatkoja Suomeen ennen kiinni jäämistään Kirkkonummella 1934. Antikainen kärsi tuomiotaan kevääseen 1940, jolloin hänet talvisodan rauhan myötä vapautettiin oppi-isänsä Otto Ville Kuusisen vaikutuksella ja luovutettiin Neuvostoliittoon.

Palattuaan Neuvostoliittoon Antikainen huomasi suuren luudan lakaisseen ison osan hänen tovereistaan. Kiimasjärven retkeläisistä melkein kaikki oli ammuttu valtiolisista rikoksista tuomittuna. Antikaisen pelasti vankilassa olo.

Sodan aikana 1941 hän sai määräyksen Moskovaan sotapropagandan organisaattoriksi. Häntä kuitenkin tarvittiin Pärmin pataljoonasta loikaneiden suomalaisten

Punaupseeri Toivo Antikaisen kuva Repolan koulumuseossa (kuva Lea Tserni-Puittinen)

kuulustelijaksi Sorokkaan syyskuussa 1941. Paluumatka lentämällä takaisin Moskovaan koitui Antikaisen tuhoksi. Lentokone putosi Arkangelin lähelle. Antikainen haudattiin vähin äänin pohjoisen ikiroutaan.

Lähteina mm. Sotahistoriallinen Aikakauskirja 14 / 1995 ja Carelia 7 / 2008

Lea Tserni-Puittinen

Lidia Holodnova tuonilmaisiin

Lidia Holodnova kuoli Pitkärannan Läskelässä 9. joulukuuta 2021. Hän oli syntynyt Tuulivaarassa vuonna 1934 ja polveutui Repolan Tuulivaaran kahdesta suvusta, Larisista ja Tserneistä.

Lidian isä oli Grigori (Risto) Larinen, jonka isä oli Nikolai eli Miikkula Larinen. Larin Miikkula tunnettiin Tuulivaaran kuuluisana tietäjänä ja tautien parantajana, sananparsien ja sananlaskujen taitajana sekä satujen kertojana. Riston veli Arhippa Larinen oli myös kuulu tietäjä.

Lidian äiti Jeodokia Feodorintytär Larinen os.Tserni oli syntynyt 1893. Jeodokia oli kahdesti naimisissa. Ensimmäisestä avioliitosta Markki Jefiminpoika Tsernin kanssa syntyi kaksi lasta: Anastasia (Nasti) s.1911 ja Petter (Pekka) s.1914. Markki kuoli ensimmäisessä maailmansodassa Riiassa. Toisen avioliittonsa Jeodokia solmi leskimies Risto Larisen kanssa. Liitosta syntyivät Lidia ja Viktor. Jeodokia-äiti kuoli vuonna 1980 ja hänet on haudattu Läskelään.

Lidia sai kaksi lasta puolisonsa Antonij Holodnovin kanssa. Poika Vladimir kuoli vuonna 2016. Hänen perheensä asuu Petroskoissa. Tytär Tatjana Sorokina asuu jälkipolvineen

Läskelässä. Antonij-puoliso kuoli 2018.

Lidian sisarpuoli Nasti Tserni (myöh.Terola) oli 10-vuotiaana tullut Tuulivaarasta pakolaisten mukana Suomeen. Äiti Jeodokia jäi Repolaan. Jeodokian vanhemmat Feodor ja Nasti Tserni pakenivat myös Suomeen, mutta palasivat myöhemmin kotiinsa. Nasti jo keväällä 1922 ja Feodor amnestian avulla ja samoin heidän poikansa Ville ja Timo perheineen. Feodor Tsernin aikuiset tyttäret Jelena (Helena Moisseinen), Maria (Maikki Karmakka) ja Tatjana (Toini Kälviäinen) jäivät Suomeen. Helenalla oli tuolloin jo oma perhe. Suomessa Toini-täti koulutti äidistään eroon joutuneen Nastin. Hän pääsi ylioppilaaksi 1931 Nurmeksen Lyseosta ja tuli samana vuonna hyväksytyksi Viipurin sairaalan sairaanhoitajakurssille. Nasti Terola teki pitkän uran terveydenhoitajana Oulussa. Hänen nuoremman veljensä Petter (Pekka) Tsernin tiedetään kuolleen myrkytykseen Karjalassa vuonna 1939.

(Repolaisen numerossa 18 Lauri Huotari kertoo käynnistään Läskelässä sukulaistaan Lidiaa eli Lidaa tapaamassa vuonna 2000.)

Lea Tserni-Puittinen

Onnittelemme

Repola-seuran hallituksen jäsen Jorma Turunen on väitellyt tekniikan tohtoriksi Tampereen yliopiston tuotantotalouden laitoksella. Hän aloittaa maaliskuun alussa kolmen vuoden määräaikaisen pestin Turun yliopiston työelämäprofessorina.

Osuuskunta Elman Koronamanifesti nostaa arvoonsa perinnekuulttuurin

Kun koronaviruspandemia muutti maailman, innostui poikkeusolojen inspiroimana ELMAN puheenjohtaja ja Repola-seuran hallituksen jäsen Antti Holopainen kirjoittamaan manifestin yhdessä Tiia Kohosen kanssa. Kirja julkaistiin kesällä 2020.

Päätökset Via Kalevala 2016–2035 hankkeen lähtemisestä Repola-Seuran ja Traektoria-säätiön yhteiseen Haukkasaari-hankkeeseen tehtiin suomalais-venäläisessä kulttuurifoorumissa Tampereella 2016. Asetimme tavoitteeksi, että rakennamme yhdessä uutta perinne- ja historiamatkailun perusrakennetta 20 vuoden perspektiivillä. Pandemia esti kahtena vuotena suomalaisten osallistumisen Haukkasaaren leireille. Silti olemme pitäneet zoomin välityksellä foorumineuvottelut sovitusti. Kun emme päässeet rajan yli vuonna 2020, kiersimme hankkekoordinaattori Tiia Kohosen kanssa Pohjois-Suomessa tehden tunnetuksi Haukkasaari-hanketta. Kerroimme Kuhmossa, Suomussalmella, Oulussa, Rovaniemellä, Sallassa ja Saamelaiskäräjillä Inarissa hankkeistamme. Tavoitteenamme oli välittää tietoa hankkeen yleisestä merkityksestä matkailun megatrendin muutoksessa, jota pandemia vauhdittaa. Perustelemme kirjassamme, miksi näin tulee käymään. Pandemian pitkittyminen vahvistaa sitä, että viitoitimme oikeasuuntaisia askelmerkkejä. Olimmehan yhdessä Repola-seuran ja Traektorian kanssa visioineet kes-

tävän kehityksen perinnematkailun muuttumista tulevaisuuden matkailun megatrendiksi.

Jatkoimme Inarista Barentsin neuvoston sihteeristön puheille Kirkkoniemeeseen, jossa meidät otettiin innostuneena vastaan. Jäämeren rannalta katsottuna Via Kalevala kulttuurimatkailupolkuja yhdistävänä konseptina pohjoisen alueella tuntui sopivan hyvin ajatuksiin.

Repolalla on Suomen itsenäistymisprosessissa aivan oma erityinen paikkansa, jota vain Repola-seura yhdessä Repolan nykyasukkaiden ja heitä tukevien kehittämishankkeiden avulla on mahdollista saada näkyväksi. Visioimme kirjassa tulevaisuutta mm. Haukkasaari-hankkeen kokemusten näkövinkkelistä isolla pensselillä. Kirjan voi tilata 20 € hintaan Elma-nettikaupasta, s-postilla (info@elamysmatkailu.fi) tai puhelimitse (+358 50 5213795). elmamatk.kat.mycashflow.fi

Kirja **Osuuskunta Elman koronamanifesti**. Julk. Osuuskunta Lahden Seudun Kulttuuri- ja Elämysmatkailu, 2020.

Antti Holopainen, Repola-seuran hallituksen jäsen

Fillarimummo polkaisi Espanjaan

Viime syksynä Rauni Hietasen pyörämatka Lieksasta Malagaan nousi ilmiöksi sosiaalisessa mediassa. Kolmen kuukauden ajan tuhannet Fillarimummon facebook-tilin seuraajat saivat tehdä nojatuolimatkaa Raunin päivittäessä tilille matkansa etenemistä kuvin, videoin ja tarinoin. Moni kommentoikin, että on kuin istuisi Raunin pyörän tarakalla läpi Euroopan.

Lieksalainen yrittäjä Rauni Hietanen hyppäsi upouuden peruspolkupyöränsä selkään syyskuun 8. päivä. Takana oli vilkas kesäkausi satamassa Lieksanjoen rannalla sijaitsevan Grillituvan yrittäjänä ja toukokuussa vietetty 60-vuotis-syntymäpäivä. Oli hyvin erilaisen loman aika. Rauni totesi, että hän lähti syksyn pimeyttä ja sohvaansa pakoon polkemalla. Ajatus yksin tehtävästä polkupyöräreissusta Espanjaan oli putkahtanut hänen päähänsä muutama vuosi aiemmin, mutta silloin se oli vain haave. Mutta nyt oli edessä lähes kolmen kuukauden ja 5200 kilometrin pituinen matka. Avuksi hän otti Google Mapsin navigaattorin.

Voimat meinasivat loppua jo ensimmäisen ajopäivän 100 kilometrin taipaleeseen Lieksasta Joensuuun. Lähtihän hän matkaan harjoittelematta. Mutta siitä se sitten lähti. Joensuusta Kesälahdelle, Lappeenrantaan ja edelleen Kouvolan ja Porvoon kautta Helsinkiin. Matkan varrelle jäi jo heti alkuunsa

liikoja tavaroita. Helsingissä ennen laivaan nousua hän jätti vielä pois pyörän perässä vetämänsä peräkärin telttoineen.

Tukholman satamasta löytyi reitti kohti etelä-Ruotsia johtaville teille ja matka eteni ”päivän kerrallaan”-taktiikalla. Moottoriteille ja autobaanoille ei polkupyörällä ollut asiaa, joten kulku vei pienempiä ajoväyliä pitkin. Päivämatkat olivat keskimäärin 80 km.

Matkustelu avartaa

Ruotsissa riitti maaseutua, peltoja ja karjatiloja ihailtavaksi. Välillä satoi ja tuuli. Kuivat vaihtovaatteet olivat tarpeen myös Tanskanmaalla. Majoitus löytyi hotelleista, hostelleista ja retkeilymajoista. Raunin sisko Heini Kultanen hoiti majoitusten etsimisen Joensuun Suhmurasta käsin. Kun väsymys yllätti ja ilta lähenei, viestitti Rauni siskolleen, että nyt olisi levon aika. Heini löysi aina majoituksen. Joka ilta saimme lukea Raunin kuulumiset ja kuulla mukavia tarinoi-

ta sattumuksista elämän varrelta. Rauni kertoi mm. siskonsa kanssa tekemästään matkasta Repolaan. Siskokset olivat yöpyneet teltassa Raunin vaikean ”kissa-koira-kana-kukko”-allegioiden vuoksi. Illan kähmyssä valittu turvallinen telttapaiikka ison kerrostalon lähellä, aitojen ja jopa piikkilanka-aitauksen vierellä, oli tuntunut turvalliselta paikalta, mutta aamulla odottikin yllätys, kun he heräsivät marssin tömistykseen ja äkseeraukseen. Telttapaiikka olikin rajavartioston koulutuskeskuksen piha-alueella.

Fillarimummo tapasi Brysselissä europarlamentaarikko Petri Sarvamaan (kuva Fillarimummon Facebook-albumi)

Tapaamisia matkan varrella

Saksaan päästyään mummulle oli tiedossa ensiluokan kotimajoitus. Lyypekissä asuvat kesälieksalaiset Arja ja Pekka Simonen ottivat hänet avosylin ja Suomen lipuin vastaan. Tarjolla oli karjalanpiirakoita, korvapuusteja ja saksalaisia herkkuja. Oli myös pyykinpesun aika. Talon isännän Pekka Simosen sukujuuret ovat Repolan Tuulivaarassa äitinsä Liisa Simosen (os. Tserni) kautta.

Lyypekiä matka jatkui Hampurin kautta Alankomaihin ja sieltä edelleen Belgiaan.

Brysselissä Rauni sai mahdollisuuden tavata eutoparlamentaarikko Petri Sarvamaan, jonka sukujuuret niin ikään ovat Repolassa ja Rukajärvellä.

Suku Rukajärveltä

Rauni on isänsä Joukon kautta Rukajärven Kiirikoffeja. Isänäiti oli Sanni Kiirikki. Sannin isä Feodor Jormonpoika Kiirikki-Kirikov oli syntynyt vuonna 1883 Ontrosenvaarassa. Feodorin velipuoli Mikko Kirikov oli syntynyt 1898 ja toimi Lieksassa kauppiana. Heillä oli yhteinen isä Jermolai (Jormo) Danilanpoika Kiirikki-Kirikov, mutta eri äidit. Feodorin äiti oli Anna Ivanovintytär Timofejeva Korpilahdelta, Ontajärven läheltä. Kiirikisuvun alkukoti on Tiiksissä.

Suvussa on ollut myös laukun- eli sumpsankantajia. Liekö sieltä peräisin Raunin yrittäjäjyysinto? Rau-

nilla on vuosien vankka kokemus majoitus- ja koskenlaskutoimin-
nasta Ruunaankoskilla. Olisiko su-
vussa ollut myös runonlaulajia, kun
Rauni tunnetaan myös tarinoiden
kertojana karjalaisen iloiseen tyy-
liin. Monelle Ruunaalla vierailleelle
on jäänyt mieleen koskenlaskuve-
neen kipparintaitojen lisäksi myös
naisen eloiset tarinat. Menestystä
hänelle tulikin ihan kilpailusta, kun
mittelöitiin Tarinaniskennän suo-
menmestaruudesta. Palkintona oli
toinen sija.

Kaikki tiet vievät Malagaan

Raunin hauskat matkapäivätykset
facebookissa saivat paljon seuraajia.
Löytyi myös asiantuntijoita
reitin valintaan. Matka olikin va-
lintojen tekoa. Välillä meinasi usko
ja toivokin loppua, kun Googlen
navigaattori ei löytänyt reittiä tai
”google-nainen” ohjasi mutaiselle
perunapellolle, lammaspoluille tai
puronpohjille. Mutta pääosin oli
onnistuneita päiviä. Matkan 34.
ajopäivänä Rauni päivitti videon,
jossa hän totesi, että ”taijan ruveta
tykkeemmään tästä savotasta”. Au-
rinko paistoi, oli lämmin ja ympä-
rillä niin kaunis ranskalainen vii-
ninviljelyalue. ”Matkahan joutuu,
eikun vain luikuttelen.”

Ohitettuaan Pariisin ja Versail-
lesin kaukaa kiertäen, teki Rauni
reitin muutoksen facebook-seu-
raajiensa tuella. Päämäärä pysyi
samana, mutta sinne ei pyrittykään

kylmän Pyreneitten vuoriston yli ja
Madridin kautta, vaan suunnaksi
otettiin Välimeri Toulousen ja Nar-
bonnen kautta. Etelä-Ranskassa Es-
panjan rajan lähestyessä tiet muut-
tuivat kiemuraisiksi, oli sielläkin
vuoren valloitusta, pitkiä ylämäkiä,
jossa pyörää sai työntää takapuo-
li pitkällä useita kilometrejä ja sen
jälkeen alamäkiä, jossa jännitti, että
pitääkö jarrut. Välillä nälkä kurni
mahassa, kun kauppoja ei ollutkaan
reitin varrella eivätkä lomakauden
loputtua tai korona-pandemian
vaikutuksesta ravintolat olleet auki.
Mutta ei Raunilta huumori loppu-
nut. Ei siinäkään vaiheessa, kun
kumi tyhjentyi ja piti kääntää keskel-
lä tietä pyörä nurinniskoin ja ruve-
ta paikkaushommiin.

Kun ajopäiviä oli takana 54, Rau-
ni totesi, että ”äkkiä männöö nämä
päivät”. Kun Espanjan raja ylittyi,
kuului videolta toteamus, että ”niin
se vain mummo polokasi Espan-
jaan”. Olihan sitä matkaa vielä jäl-
jellä siinäkin vaiheessa 1000 km.
Malagaan Rauni saapui 28. marras-
kuuta.

Matkanteollaan Fillarimummo
todisti, että haaveet voivat toteu-
tua. Tähtö ratkaisee! Fillarimummo
löytyy edelleen facebookista.

Lea Tserni-Puittinen

100 vuotta sitten – Uutisia talvella 1922

Laatokka, 18.2. 1922 Lastensuoja Sortavalassa aloittanut eilen toimintansa.

Kuten on jo aikaisemmin kerrottu, tulee täällä Suomen Kirkon Sisälähe-
tysseuran omistamassa n.s. Raamattutalossa toimimaan Karjalan pakolai-
sia varten suuri koti, johon otetaan vastaan lapsia äiteineen. Kotia kan-
nattaa kansainvälinen Lasten Apu niminen järjestö. Koti, jonka nimi on
Karjalan Lastensuoja, aloitti eilen toimintansa. Pakolaisia saapui Lieksasta
tällä kertaa vasta 18, joista kuusi äitiä ja loput lapsia, kotoisin Repolasta.

Aamun Koitto, 20.2. Pakolaisten sielunhoidon järjestäminen.

Karjalan pakolaisten sielunhoidon järjestämistä varten on myönnetty
4,200 mk. kuukaudessa, jolla määrärahalta palkataan pappi ja lukkari.
Papiksi on otettu Repolan seurakunnan kirkkoherra Mikael Filin... Suuri
onkin tarve pakolaisten kesken papillisesta toimesta. Vähään aikaan yk-
sinomaan Lieksassa khrha Filin sai kastaa useamman lapsen, vihkiä paris-
kunnan ja haudata kymmenkunnan ruumista.

Suur-Karjala, 11.3. Karjalaiset pakolaiset Lieksassa. Pakolaisia Lieksas- sa 250—300 henkeä Mieliala hyvä. Tarmokkaihin toimenpiteisiin ryh- dytään.

Kuluvan vuoden aikana on Lieksassa pakolaisia ollut, aikaisemmin tulleeita
190 henkeä, tämän vuoden aikana tulleeita on miehiä 129, naisia 112 ja
lapsia 164.

Näistä 41 lähetetty lastenkotiin Sortavalan. Noin 140 henkeä on sijoitettu
pakolaistekoihin Lieksassa, Tuiraan ja Maunulaan, ja loput ovat hajaantu-
neet pitkin Raja-Karjalaa. Elämä pakolaistekodeissa on järjestetty niin hyvin
kuin olevissa oloissa on mahdollista. Pakolaisten taloudenhoitajana toimii
neiti Kaarni Keto, ollen hän samalla emännöitsija, ruoka-ajat ovat klo 11
e.p.p. ja klo 5 j.p.p. Lämmin ruoka valmistetaan Maunulassa, jossa on osa
pakolaisia, muut ruokatarpeet jaetaan Tuirassa, jossa emännöitsijä asuu.
Tuiraan on myöskin järjestetty kansakoulu, joka sijaitsee talon vinttiker-
roksessa ja on se kovin pieni ja vajavainen. Koulu alkoi toimintansa tam-
mikuun 27 p:nä, ainoana opettajanaan neiti Gertzin, pakolainen hänkin,
ja vasta helmikuun 13 p:nä saatiin rouva Ruuskanen toiseksi opettajatta-
reksi koululle. Koulu toimii nyt kahdessa vuorossa, klo 8—1 päivällä on I ja
II luokka ja 1—6 iltapäivällä on III ja IV luokka, ollen alemmilla luokilla
30 oppilasta ja ylemmillä 20 oppilasta, siis yhteensä koulussa on 50 oppi-

Repolan pakolaisia majoituspaikassaan Lieksassa 1922 (kuva Sergei Morozov)

lasta... Koululapset saavat ruokansa koulutalossaan. Pakolaisilla on yleensä jalkineet aivan kehnossa kumossa. Tuiran pakolaistalossa on kuitenkin 2 suutaria, jotka valmistavat jalkineita, joten jalkinepulakin on kohta ohi. Pakolaisilla on myöskin oma sairaalansa Maunulan talossa, sairaanhoitajana on rva Puhakka. Sairaalassa on nykyisin 6 sairasta, joista suurin osa potee influenssaa. Nykyisin on pakolaisissa ollut kuumetta pienemmässä määrässä, mutta ei se liene kuitenkaan vakavampaa laatua ja johtune se asuntojen ahtaudesta ja vaatetuksesta. Pakolaisilla on itsellään 9 lehmää, joita hoidetaan Tuirassa, hoitajina ovat pakolaisemännät Mauranen ja Tserni, maito käytetään yhteisesti taloudessa.

Kansalliskirjaston digitaaliset aineistot

Digitoituja lehtiä voi lukea verkossa: <https://digi.kansalliskirjasto.fi/>

Repola-seura ry:n toimintakertomus toimintakaudelta 2021

Yleistä

Repola-seuran toimintakausi oli edellisvuosista poikkeavaa. Korona-viruspandemia rajoitti toimintaa huomattavasti. Vuosikokous pidettiin Joensuussa 27.3.2021, läsnä oli 9 yhdistyksen jäsentä ja yksi perheenjäsen. Yhdistyksen jäsenmäärä on ollut lievästi laskusuunnassa, joitakin kuolleita jäseniä on poistunut rekisteristä.

Hallitus

Repola-seuran hallituksena toimivat Ville Pönttönen (pj), jäsenenä Valentina Afanassieva, Antti Pottonen (varapj), Jorma Turunen, Jyrki Kyötinen, Antti Holopainen ja Lea Tserni-Puittinen (sihteeri). Hallituksen ulkopuolisena jäsensihteerinä on toiminut Päivi Kiiskinen.

Julkaisutoiminta

Repolainen-lehti ilmestyi vuoden aikana neljä kertaa, painos oli 225 kpl/numero. Lehti on postitettu jäsenlehtenä sekä lisäksi yhteistyökumppaneille Repolassa ja Suomessa. Tavoitteena oli, että jäsenmaksutuloilla katetaan Repolaisen painatus- ja postituskulut. Seuran julkaisemia kirjoja on edelleen saatavissa, joskin kirjojen myynti on ollut vähäistä. Kirjoja oli jäljellä yhteensä yli 40 kpl.

Muu toiminta

Korona-pandemian jatkuessa rajan sulkeutumisen johdosta myös yksityismatkailu Repolaan oli edelleen pysähdyksissä. Yhteyttä Repolaan on kuitenkin pidetty vähäisessä määrin sähköpostien välityksellä. Yhteyksiä on ollut myös Haukkasaari-hankkeen myötä venäläiseen osapuoleen sähköisten kokousten ja keskustelujen myötä Antti Holopaisen ja Antti Pottosen toimesta.

Talous

Seuran talous on pysynyt tyydyttävänä, Tulos oli 473,82 euroa alijäämäinen ja oma pääoma on 7.069,20, euroa. Jäsenmaksu oli vuosijäseniltä 25,00 euroa, ainaisjäsenmaksu 200,00 euroa.

Hallitus 1.3.2021-28.2.2022

Tuloslaskelma 1.1.2021 - 31.12.2021			
	2021	2020	
Varsinainen toiminta			
Vuosijäsenmaksut	2 470,00	2 100,00	
Ainaisjäsenmaksut	-00	200,00	
Tukimaksut jäseniltä	100,00	-00	
Jäsen- ja tukimaksut yht.	2 570,00	2 300,00	
Kirjanmyyntitulot	497,40	375,00	
Kirjojen postitusmaksut	-46,40	-00	
Jäsenlehden painatus	-1 575,00	-1 198,75	
Jäsenlehden postitus	-1 462,85	-1 041,38	
Jäsenlehden kulut yht.	-3 037,85	-2 240,13	
Kokouskulut	-00	-11,26	
Matkatuotot	-00	-00	
Matkakulut	-00	-22,00	
Matkakulut	-00	-22,00	
Pankkikulut	-55,67	-30,15	
Muut kulut	-101,30	-85,70	
Varaston arvon muutos	-300,00	-200,00	
Tilikauden tulos	-473,82	85,76	
Tase 31.12.2020			
Vastaavaa			
Pankkitili Polvijärven Op	6 769,20	6 943,02	
Vaihto-omaisuus	300,00	600,00	
Yhteensä	7 069,20	7 543,02	
Vastattavaa			
Vieras pääoma			
Siirtovelat	-00	-00	
Oma pääoma 1.1.	7 543,02	7 457,26	
Tilikauden tulos	-473,82	85,76	
Oma pääoma 31.12.	7 069,20	7 543,02	
Yhteensä	7 069,20	7 543,02	

Ville Pönttönen, *puheenjohtaja, taloudenhoitaja*,
gsm 040 5111 560
Kauppakatu 10a A 1, 80100 JOENSUU
ville.panttonen@gmail.com

Lea Tserni-Puittinen, *sihteeri*,
gsm 050 5204121
Kylänlahdentie 24, 81810 JAMALI
leatserni@gmail.com

Valentina Afanassieva, gsm 040 716 5151
valentina.afanassieva@elisanet.fi

Antti Holopainen
antti.holopainen@elamysmatkailu.fi

Antti Pottonen,
pottonen@gmail.com

Jyrki Kyöttinen
jyrki.kyottinen@welho.com

Jorma Turunen, gsm 050 044 5444
Lohenevä 1 b, 02170 Espoo
jorma.t.turunen@gmail.com

Hallituksen ulkopuolinen jäsens sihteeri
Päivi Kiiskinen, gsm 050 511 6580
Kiehiskuja 3, 80140 JOENSUU
paivi.kiiskinen1@gmail.com

Tervetuloa

VUOSIKOKOUKSEEN

Joensuuhun lauantaina 26.3.2022 klo 13

***Joensuun ortodoksinen seurakunta-
talo, Kirkkokatu 32 Joensuu.***

Esillä on sääntöjen 10. pykälän mukaiset asiat.

Kahvitarjoilu.

Lisätietoa tarvittaessa puheenjohtaja Ville Pääntöseltä